

Lecția 5

SFÂNTA TREIME ÎN SFÂNTA LITURGHIE ȘI ÎN VIAȚA BISERICII

Dumnezeiasca Liturghie este izvor de comuniune, de lumină și de sfințenie. Este viețuire în rai, împreună ședere cu Dumnezeu și cu sfinții Lui.
(Sfântul Ioan de Kronstadt).

Iisus Hristos Pantocrator

Dicționar

cult divin – totalitatea slujbelor religioase

filantropie – activitate umanitară

formulă liturgică – frază folosită frecvent în cult

epicleză – momentul culminant al Sfintei Liturghii

Sfintele Daruri

Sfânta Treime se manifestă în viața Bisericii în mod nevăzut și constituie model de comuniune în iubire și de slujire a lui Dumnezeu și a aproapelui. De aceea, creștinii sunt împreună, în Biserică, la rugăciune și în diferite acțiuni desfășurate pentru semeni. Slujirea prin rugăciune constituie **cultul divin**, iar slujirea aproapelui se numește **filantropie**.

Sfânta Treime este prezentă, în mod nevăzut, în **Sfânta Liturghie, cea mai importantă slujbă a Bisericii** care începe cu formula liturgică: *Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor*. Sfânta Liturghie anunță astfel Împărăția Sfintei Treimi care este inaugurată tainic în Biserică: „În Biserică slavei Tale stând, în cer a sta ni se pare” (rugăciunile Bisericii). Aici oamenii și îngerii Îl laudă pe Dumnezeu: *Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot, plin e cerul și pământul de mărirea Ta. Osana întru cei de sus! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului. Osana întru cei de sus!* Mărturisim, de asemenea, pe *Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită* ca fundament al credinței noastre creștine. În icoana Sfintei Treimi, Dumnezeu este reprezentat iconografic sub forma a trei îngeri identici.

Cinstirea Sfintei Treimi se face prin **semnul crucii**, în numele Sfintei Treimi. Biserica are formă de cruce sau de corabie. Modelul cruciform al Bisericii ne amintește de comuniunea cu Hristos cel răstignit pe cruce, ca o pregustare a comuniunii eterne cu Sfânta Treime din

Împărăția cerurilor. Acest adevăr este afirmat la slujba de sfințire a unei biserici: *Această casă Tatăl a zidit, această casă Fiul a întărit, această casă Duhul Sfânt a înnoit-o, a sfințit-o și a luminat sufletele noastre.* Prin aceste cuvinte este descrisă și lucrarea de creare, mântuire și sfințire a lumii de către Sfânta Treime. De aceea, credincioșii cântă la Sfânta Liturghie: *cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimii celei de o ființă și nedespărțită.*

Pentru această viață, cu toate darurile ei, îi mulțumim lui Dumnezeu la Sfânta Liturghie, în cel mai important moment al acesteia, **Epicleza**, când cântăm: *Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru.* Acum Mântuitorul Iisus Hristos este prezent sub forma pâinii și a vinului, adică a Sfintei Împărtășanii, care îl unește cu Dumnezeu pe credinciosul împărtășit.

Mulțumim lui Dumnezeu pentru iubirea Lui nesfârșită, pentru aducerea la existență, pentru jertfa mântuitoare și pentru că, împreună cu îngerii, suntem în comuniune cu Sfânta Treime. Din acest motiv, în toate slujbele și rugăciunile Bisericii este întâlnită lauda adusă Sfintei Treimi: *Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor.* În viața Bisericii, Sfânta Treime este prezentă la începutul și sfârșitul oricărei rugăciuni, iar în viața omului este prezentă la începutul oricărei activități din viața de zi cu zi, când credincioșii își fac semnul Sfintei Cruci, invocând pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. De asemenea, orice activitate filantropică a Bisericii își are originea în iubirea de oameni a Sfintei Treimi. Prin iubirea de aproapele se extinde Împărăția lui Dumnezeu pe pământ și se înfăptuiește mântuirea fiecăruia dintre noi.

• Să înțelegem textul!

Folosind ca suport textul lecției, integrează expresiile următoare în enunțuri proprii, relevante.

Sfânta Treime

Rugăciuni și cântări

Viața Bisericii

Semnul Sfintei Cruci

Sfânta Liturghie

Sfânta Treime

Liturghier

• Știați că...?

- Termenul „filantropie” provine din limba greacă și înseamnă *iubire de oameni*?
- Cântarea de laudă adusă Sfintei Treimi se mai numește „doxologie”?
- Există o cântare numită „Doxologie” care se cântă la slujba Utreniei, dimineața, la apariția primelor raze de soare?

Să exersăm!

1. Analizează textul poeziei și identifică rolul iubirii în viața creștinului:

*Dragostea adevărată
Nu sfârșește la mormânt,
Viețile de ea legate
Au un veșnic legământ
În cele mai grele zile
Amintește-ți totdeauna
De Hristosul tău Cel Unul
De iubirea ta cea una.
Numai dragostea-i o stâncă
Într-o lume clătinată,
Numai ce-a zidit iubirea
Nu se sfarmă niciodată
Numai dragostea trăiește,
Când în lume totul piere,
Numai ea rămâne aceeași
Și-n înălțare, și-n cădere*

*Numai dragostea cea sfântă
Dintr-o inimă curată
Totdeauna-i credincioasă
Și rămâne neschimbată.
Pe părinții tăi iubește-i
Pân-la moartea lor și-a ta
Nimenea ca ei pe lume
Nu te va iubi așa
În iubire și-n cântare
Când trăiești lângă Hristos
Fericit vei duce-o viață
Totdeauna de folos.
Pe toți oamenii din lume
Să-i iubești, copilul meu,
Dragostea de frați e drumul
Dragostei spre Dumnezeu.*

(*Dragostea adevărată*, Traian Dorz)

2. Formulează propoziții utilizând următoarele cuvinte și expresii:

a. mod nevăzut;	f. epicleză;
b. slujirea aproapelui;	g. jertfa mântuitoare;
c. formulă liturgică;	h. semnul crucii;
d. de-o ființă și nedespărțită;	i. Sfânta Treime;
e. model cruciform;	j. viața Bisericii.

3. Audiază și învață cu ajutorul profesorului de Religie cântarea „Sfinte Dumnezeule”.

*Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte,
Miluiește-ne pe noi!*

4. Reține cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Nimic nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu” (Romani 8, 39). Scrie citatul și adaugă-l în glosar.

Activitate practică

Cor de copii

1. Propune organizarea unui cor de copii sub coordonarea profesorului de Religie și a profesorului de Educație Muzicală.
2. Pregătește un repertoriu variat de cântece: cântece de la Sfânta Liturghie, colinde etc.
3. Participă la slujbele oficiate cu prilejul Nașterii Domnului.

Credință și cultură

✧ La sfârșitul secolului al X-lea solii cneazului Vladimir I al Kievului, au fost trimiși pentru a cerceta religiile lumii. Atitudinea lor la intrarea în biserica Sfânta Sofia din Constantinopol este memorabilă, aceștia fiind copleșiți de frumusețea Ortodoxiei: „Și ne-am dus la greci și ne-au condus acolo unde ei se închină la Dumnezeu lor și nu știam dacă ne găsim în cer sau pe pământ; căci pe pământ nu se găsește nicio atare priveliște, nicio atare frumusețe. Nu suntem în stare să vă povestim, dar un lucru știm, că acolo Dumnezeu locuiește în mijlocul oamenilor; și slujba lor este mai minunată decât în oricare altă țară. Nu o să uităm niciodată frumusețea aceasta”. (*Rusia: Un mileniu de istorie*, de Martin Sixsmith)

Catedrala „Sfânta Sofia”

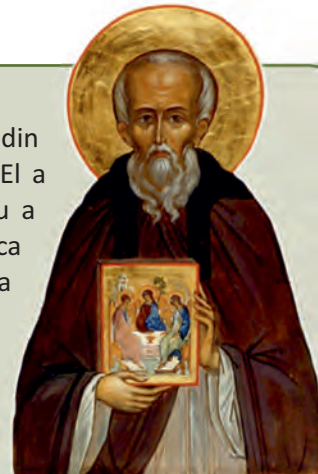
✧ În Biserica Ortodoxă Română, se aduce laude Sfintei Treimi în Sfânta Liturghie și prin limbajul mimico-gestual. Persoanele hipoacuzice au biserici dedicate și preoți care pot efectua slujbele religioase în limbaj mimico-gestual.

- **Describe frumusețea Ortodoxiei, folosind textul citat!**

Viețile sfinților

Sfântul Cuvios Andrei Rubliov, cunoscut drept cel mai mare iconar din Rusia, s-a născut în apropierea Moscovei, între anii 1360 și 1370. El a zugrăvit cea mai cunoscută icoană a sa: „Icoana Sfintei Treimi” sau a „Ospitalității lui Avraam” (1410). Sfântul Andrei Rubliov este descris ca fiind foarte smerit, „plin de bucurie și lumină”. Opera sa este o expresie a acestei smerenii, cu un conținut care degajă bucurie și lumină. Această reprezentare a Sfintei Treimi permite, în același timp, atât afirmarea unității divine, cât și a unicității celor trei Persoane. Este sărbătorit pe 4 mai.

- **Discută cu colegii tăi despre efectele participării tinerilor la slujba Sfintei Liturghii.**

Sfântul Cuvios Andrei Rubliov

• Să concluzionăm!

- Sfânta Treime este prezentă în mod nevăzut la Sfânta Liturghie.
- Activitatea filantropică a Bisericii își are originea în iubirea Sfintei Treimi față de oameni.
- Cea mai cunoscută reprezentare iconografică a Sfintei Treimi este scena întâlnirii lui Avraam cu trei îngeri cu chip omenesc, la stejarul Mamvri.

Simbol creștin

Corabia – simbol care se referă la Biserica ce ne poartă, asemenea unei corăbii, pe valurile vieții, spre Împărăția Cerurilor.

RECAPITULARE

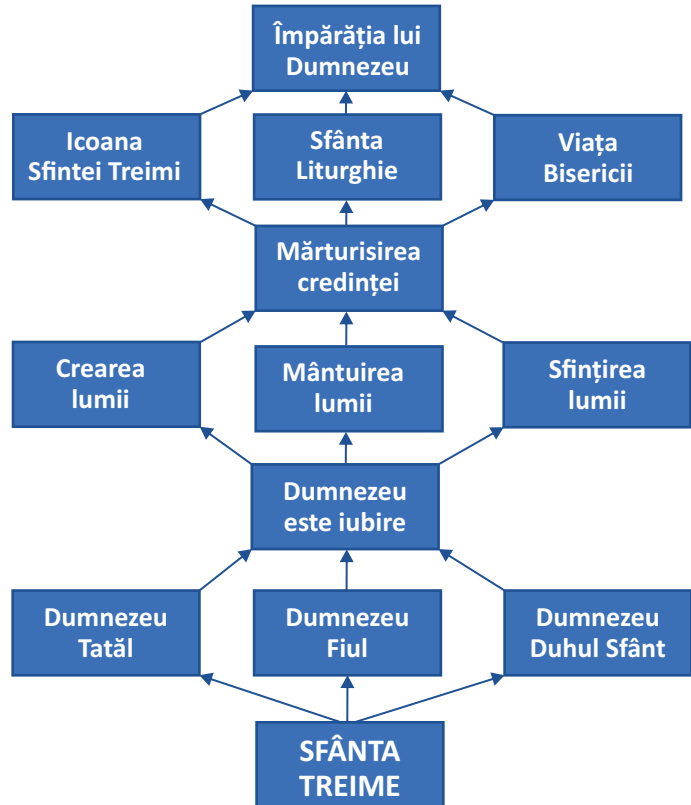
Activitate în echipă

ACTIVITATE PRACTICĂ

Lucrul în echipă

1. Formează 4 grupe de elevi.
2. Alege pentru fiecare grupă de elevi o lecție dintre cele studiate.
3. Reprezintă fiecare lecție, pe o foaie de flipchart folosind: imagini, idei, citate, simboluri.
4. Afișează fiecare lucrare.
5. Desemnează un reprezentant al echipei să prezinte rezultatul obținut.

1. Urmărește schema de mai jos și reamintește-ți noțiunile noi învățate în capitolul „Dumnezeu se descoperă omului”.

2. Formulează învățături de credință pe care ți le-ai însușit în lecțiile studiate, după modelul dat:

Citesc	Identific	Formulez
„Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită” (Sfânta Liturghie)	Sfânta Treime	Dumnezeu este Unul în ființă și întreit în persoane
„Făcătorul cerului și al pământului” (Crezul)		
„S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om” (Crezul)		
„Făcătorul de viață... care a grăit prin proroci” (Crezul)		

3. Completează spațiile punctate, adăugând cuvintele corespunzătoare din paranteză:

Cred întru **Unul** Dumnezeu, ... Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru Unul Domn ..., Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii: Lumină din ..., Dumnezeu adevărat din ... adevărat, născut, iar nu făcut, Cel ... cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi, oamenii, și pentru a noastră ..., S-a pogorât din ceruri și ... de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara, și S-a făcut ...

Și ... pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat.

Și ... a treia zi, după Scripturi.

Și ... la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă, ... viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru ..., Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este ..., Care a grăit prin proroci.

Și întru una, sfântă, sobornicească și apostolească...

Mărturisesc un ... spre iertarea păcatelor.

Aștept ... morților.

Și viața veacului, ce va să fie.

(Unul, Dumnezeu, de o ființă, a înviat, Iisus Hristos, om, S-a întrupat, lumină, Tatăl, mântuire, S-a răstignit, S-a înălțat, să judece, Duhul Sfânt, închinat și mărit, Biserică, Botez, învierea)

4. Reține următoarele citate: „Dumnezeu este iubire” (1 Ioan 4, 8), „Să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 15, 12), „Nimic nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu” (Romani 8, 39). Scrie citatele pe o coală A4 și adaugă coala la glosarul cu texte biblice.

Moment de rugăciune

**Rugăciune
către Sfânta Treime**

„Tată Ceresc, Preasfânt și Preaplin de iubire, Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul nostru, Doamne Duhule Sfinte, Lumina vieții noastre, Treime Sfântă, Care ai făcut toate cele văzute și nevăzute și pe noi ne-ai binecuvântat cu multe daruri cerești, ne închinăm Ție. Îți mulțumim, Te slăvim și Te iubim Tată Ceresc, Dumnezeul nostru!”
(Acatistul de mulțumire către Dumnezeu Tatăl)

